

2. Соціальна і гуманітарна політика: підручник/ [авт.кол.: В.П.Трощинський, В.А.Скуратівський, М.В.Кравченко та ін.]; за заг.ред.Ю.В.Ковбасюка, В.П.Трощинського. – К.: НАДУ, 2016. - 792 с.

3. Купрійчук В. М. Гуманітарна політика українських урядів у добу національної революції (1917–1920 рр.) : монографія / В. М. Купрійчук. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2014. – 378 с.

4. Ситник П. К., Купрійчук В. М., Карлова В. В., Небожук Р. А. Принципи децентралізації державного управління у сфері культури. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 2. С. 89–94.

ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В ГУМАНІТАРНІЙ СФЕРІ

**Боршош Ярослав Юрійович,
Загородній Богдан Михайлович**

Житомирський державний університету імені Івана Франка,
м. Житомир.

Керівник проблемної групи:

Василь Купрійчук, д.держ.упр., професор, професор кафедри права та публічного управління

Розробляючи й упроваджуючи в життя державну політику формування єдиного гуманітарного простору, слід всебічно враховувати особливості культурного життя різних регіонів, які історично сформувалися під впливом комплексу політичних, економічних, соціальних, духовних, демографічних, геополітичних, етно-міграційних, природно-кліматичних та інших чинників. Насамперед потрібно зважити на те, що різні регіони України розвивалися під впливом різних культур і цивілізаційних процесів, які своєрідно позначалися на гуманітарній сфері в тому чи іншому регіоні.

Ситуація, яка склалася ще до початку російської агресії в Криму і Донбасі щодо державного управління гуманітарною сферою на регіональному рівні, є явно незадовільною. Ті заходи,

яких вживала (а часто лише декларувала) держава у цій царині, виявились неефективними через:

- їх безсистемність і непослідовність;

- відсутність чітко продуманої тактики, яка базувалась би на глобальному вивченні й усебічному врахуванні наявних особливостей не тільки культурного життя, а й економічної, соціально-політичної, демографічної, побутової та ін. ситуації;

- відсутність належної нормативно-правової бази, яка однозначно регулювала б управлінську діяльність у регіонах у контексті загальних закономірностей національного поступу українського суспільства, захисту національних інтересів;

- недосконалість кадрової політики держави щодо забезпечення регіонів фахівцями-управлінцями, спроможними наполегливо і водночас гнучко спрямовувати культурне життя в прийнятному для нації руслі;

- слабка, недостатньо нормативно визначена взаємодія центральних державних управлінських органів з регіональними;

- відсутність у більшості південно-східних регіонів, а також в окремих центральних і західних належної координації дій державних управлінських органів та органів місцевого самоврядування, часті випадки їх протистояння й навіть конфронтації, що, власне, є відображенням деформацій владної вертикалі в державі;

- недостатній рівень матеріального забезпечення заходів, спрямованих на розвиток гуманітарної сфери та формування єдиного гуманітарного простору, відсутність належного контролю за їх цільовим використанням [1].

Метою регіональної державної політики в гуманітарній сфері є поглиблення на базі кращих традицій і надбань духовності українського народу процесу формування у населення всіх регіонів країни гуманістичного світогляду, системи моральних і культурних цінностей загальнонаціонального значення, утвердження патріотизму та високорозвиненої національної самосвідомості, що сприятиме зміцненню духовної, а відтак і соціально-політичної єдності суспільства, зниженню ідеологічного, культурного й політичного протистояння в ньому, посиленню конструктивної співпраці корінних народів і національних меншин й формуванню

української політичної нації як найвищої форми історичної спільності народу [3].

До основних напрямків розвитку системи державного управління гуманітарною сферою на регіональному рівні належать, передусім, такі:

- удосконалення інституційно-організаційної системи державного управління гуманітарною сферою на регіональному рівні, забезпечення її відповідності потребам сучасного українського суспільства;

- удосконалення та гармонізація нормативно-правового регулювання гуманітарної сфери на регіональному рівні;

- залучення широкого кола суб'єктів до формування та реалізації державної політики в гуманітарній сфері на рівні регіонів;

- формування сучасної системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників гуманітарної сфери, спроможної забезпечити потреби державної служби та місцевого самоврядування у висококваліфікованих кадрах [4].

Для досягнення головної мети державного управління гуманітарною сферою на регіональному рівні передбачається вирішення таких основних завдань:

- визначення фундаментальних загальнонаціональних духовних цінностей, та забезпечення засобами дієвої культурно-освітньої політики адекватного сприйняття (насамперед шкільною і студентською молоддю, а також різними молодіжними субкультурами) таких цінностей, зокрема, власної правдивої історії, як важливої умови для консолідації перспективних у віковому сенсі верств українського соціуму, досягнення в ньому порозуміння з найгостріших проблем історичного минулого України; при цьому предметне поле такого порозуміння має включати історичний досвід та історичну пам'ять усіх регіонів та всіх поколінь українців;

- творення і впровадження в практику національної системи постійного моніторингу за прийнятим ООН індексом людського розвитку з метою здійснення невідкладних заходів щодо вирівнювання регіональних вимірів основних показників культурного розвитку;

- забезпечення правових, фінансово-економічних, організаційних умов для територіальних громад та органів місцевого самоврядування щодо розвитку культури, особливо народної культури на селі, шляхом збільшення частки видатків місцевих бюджетів на культурні цілі, переходу на програмно-цільовий метод бюджетного фінансування цієї сфери, залучення інвестиційних коштів на реалізацію програм культурного розвитку регіонів, як найповнішого використання місцевих ресурсів та створення культурних індустрій;

- визначення цілей і пріоритетів, а також розроблення комплексного правового механізму з питань реалізації державної мовної політики на регіональному рівні; основними елементами такого механізму мали б стати: Концепція державної мовної політики, окремий Закон України «Про розвиток і застосування державної мови в Україні» та переглянутий і уточнений Закон України «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних або міноритарних мов»;

- розробка й реалізація загальнонаціональних та галузевих середньо- і довгострокових програм, спрямованих на гуманітарну інтеграцію регіонів України в єдиний національно-державний комплекс та формування національної ідентичності українського суспільства, яка має спиратися на базові, спільні для всіх громадян держави цінності й враховувати багатокультурність України як її суспільне надбання [2].

Загальним результатом ефективної державної політики в гуманітарній сфері на регіональному рівні має бути гармонізація культурного розвитку різних регіонів країни, усунення наявних суперечностей між дійсним станом гуманітарної сфери чи її окремих складових у регіонах та потребою формування в Україні єдиного гуманітарного простору.

Список використаних джерел:

1. Соціальна і гуманітарна політика: підручник/ [авт.кол.: В.П.Трощинський, В.А.Скуратівський, М.В.Кравченко та ін.]; за заг.ред.Ю.В.Ковбасюка, В.П.Трощинського. К.: НАДУ, 2016. 792 с.
2. Державна політика в соціогуманітарній сфері : підручник / [авт. кол.: В.А.Скуратівський, В. П. Трощинський, П. К. Ситник та ін.] ; за заг. ред. В.А.Скуратівського, В. П. Трощинського. – К. : НАДУ, 2010. – 284 с.

3. Купрійчук В. М. Гуманітарна політика українських урядів у добу національної революції (1917–1920 рр.) : монографія / В. М. Купрійчук. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2014. – 378 с.

4. Ситник П. К., Купрійчук В. М., Карлова В. В., Небожук Р. А. Принципи децентралізації державного управління у сфері культури. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 2. С. 89–94.

УКРАЇНО-ЄВРОПЕЙСЬКЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ЕКОНОМІЧНИЙ СКЛАДНИК УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС

Веретинський Артем Іванович,
Національний авіаційний університет,
м. Київ

Укладення Угоди про асоціацію між Україною та ЄС від 21.03.2014 р. поставило крапку у євроінтеграційному цивілізаційному виборі України та, водночас, визначило тенденції та стандарти двостороннього галузевого співробітництва між сторонами у сферах політики, соціальної сегментації, а також — науки і техніки (дослідництва).

Саме науково-технічна галузь співробітництва України та ЄС наділена високим рівнем розвиткового потенціалу. Так, пункт «d» ст. 338 Розділу V Глави 1 Угоди про асоціацію з ЄС від 21.03.2014 р. встановлює презумпцію науково-технічного співробітництва сторін з метою сегментації виробництва енергії; в свою чергу, ст. 369 Розділу V Глави 7 Угоди про асоціацію з ЄС від 21.03.2014 р. визначає однією із цілей науково-технічного співробітництва сторін обмін інформацією для поступового удосконалення транспортних систем і технологій; ст. 374 Розділу V Глави 9 Угоди про асоціацію з ЄС від 21.03.2014 р. визначає основи співробітництва у сфері науки і технологій за узагальненим форматом науково-інформаційного, творчого, технологічного та ін. підвидів розвитку; в свою чергу, ст. 376 Розділу V Глави 9 Угоди про асоціацію з ЄС від 21.03.2014 р. визначає основою двосторонньої діяльності сторін науково-прогресивне, трансферно-